

Sankt Ibbs gamla kyrka Ven

55.9104, 12.6765

Kyrkan som troligen började byggas under första hälften av 1200-talet, helgades åt Sankt Jakob, och Ib är en dansk form av just namnet Jakob. Delar av det nuvarande långhuset är från denna tid.

I början av 1400-talet utvidgades kyrkan åt öster, samtidigt som det nya långhuset blev smalare och lägre än kyrkans äldsta del. Kyrkan fick då också kor och, som en andra våning över koret, ett östtorn, vänd mot bebyggelsen. Framför södra ingången fanns ett vapenhus, som var männens ingång. Mittför denna ingång, i norra muren, finns märken av en port från kvinnornas ingång. Senare under 1400-talet tillkom valv som smyckades med målningar, som senare övermåladades, men som nu åter tagits fram. Murmålningen på korets östvägg föreställer troligtvis Livets träd, med Adam och Eva på var sin sida.

Den äldsta delen av kyrkan hade från början platt trätak med ett litet söderfönster högt uppe på väggen, som ännu är markerat i muren. På den norra sidan av kyrkan fanns ursprungligen inga fönster alls. I början av 1800-talet tog man upp de nuvarande fönstren i norra väggen.

Ön Ven led mycket under krigen mellan Sverige och Danmark och efter freden i Roskilde 1658, då Skåne med Ven kom i svensk besittning. Tornet förföll och rasade samman och klockorna försvann. Den siste kyrkoherden under dansktiden, Hans Hansen Ertmand, död 1657, har sin gravsten i golvet nedanför predikstolen. Han och hans efterträdare både som kyrkoherde och make är avbildade tillsammans med den omgifta änkan och barnen på den stora prästtavlan på norrväggen.

I slutet av 1800-talet hade befolkningen vuxit så mycket att en ny kyrka byggdes mitt på Ven. Den gamla kyrkan fick förfalla, men blev åter alltmer populär och återinvigdes 1939.

I samband med att Sankt Ibbs nya kyrka, eller Allhelgonakyrkan som den också kallas avkristnades och såldes till Statens fastighetsverk, påbörjades en omfattande reovering av Sankt Ibbs gamla kyrka.

Altartavlan är en gåva från astronomen Tycho Brahe, sannolikt målad 1578 av konstnären Tobias Gemperlin, som troligen kom från Schweiz, och som hade tjänst hos Tycho Brahe.

Från Tycho Brahes tid är också de båda gamla bänkgavlarna av ek som finns nedanför psalmtavlan och är rester från den adliga kyrkbänken.

Predikstolen och bänkinredningen är från 1700-talet, liksom klockarebänken nedanför predikstolen, varifrån klockaren ledde psalmsången.

Dopfunten av täljsten kommer från Norge och är tillverkad på 1200-talet.

En stödförening har bland annat bekostat den nuvarande kyrkklockan som är placerad på kyrkvinden i kyrkans äldsta del. Klockstapeln som byggdes på 1700-talet är ännu bevarad men står nu i Tuna by, alltså ganska långt från kyrkan. Den tidigare storklockan är lillklockan i den avkristnande kyrkan mitt på ön, och lillklockan som ursprungligen var en skeppsklocka, hänger nu i vapenhuset.

I nordvästra hörnet av nya kyrkogården finns familjegraven till konstnären Emil Johansson-Thor. Han var engagerad i arbetet med att rädda Sankt Ibbs gamla kyrka från att rivas. På graven står en skulptur askspad av konstnären föreställande en man på väg ner i dödsriket.

Källor:

Webb: Landskrona församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Bok: "Det medeltida Skåne - en arkeologisk guidebok". Peter Carelli. ISBN 978-91-85377-91-6

Pdf: "Sankt Ibbs gamla kyrka - kulturhistorisk karakteristik och bedömning". Lunds stift 2015 Kristina Simonsson.